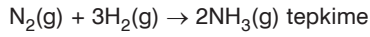

Kimyasal Hesaplamalar

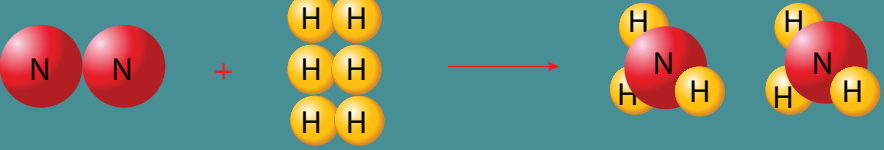
Kimyasal Hesaplamalar

- Kimyasal hesaplamalar yapılırken;
  - Denklemler doğru yazılıp denkleştirilmelidir.
  - Yapılan denkleştirmede maddelerin başına yazılan katsayılar, maddelerin mol veya molekül sayısını verir.
  - Tepkimeye giren maddeler ve oluşan ürünler arasında miktar olarak bağlantı kurulurken mol sayılarından faydalanılır.
  - Tepkime denklemi; mol, tanecik, hacim ve kütle açısından yorumlanarak madde miktarları arasında bağlantı kurulur ve hesaplamalar yapılır.

- Yukarıda verilen bilgilere göre,

denklemini katsayılarına göre yorumlarsak;

Atomların mol kütleleri (N : 14, H : 1)	$1\text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NH}_3(\text{g})$		
Mol sayısı	1 mol azot molekülü (2 mol azot atomu)	3 mol hidrojen molekülü (6 mol hidrojen atomu)	2 mol amonyak molekülü (2 mol azot + 6 mol hidrojen atomu)
Normal koşullarda hacim (V)	1.22,4 = 22,4 litre azot gazı	3.22,4 = 67,2 litre hidrojen gazı	2.22,4 = 44,8 litre amonyak gazı
Aynı koşullarda hacim (V)	1 hacim azot gazı	3 hacim hidrojen gazı	2 hacim amonyak gazı
Kütle (m) gram	28 gram azot gazı (1 mol azot molekülü)	6 gram hidrojen gazı (3 mol hidrojen molekülü)	34 gram amonyak gazı (1 mol amonyak molekülü)

- Kimyasal hesaplamalarda madde miktarını mol, tane, litre, gram gibi farklı birimlere çevirmek için aşağıdaki formüller kullanılır

01

Kütle (m) verilirse

$$n = \frac{\text{Verilen kütle}}{\text{Mol kütlesi}}$$

$$n = \frac{m}{M_A}$$

02

Hacim (V) verilirse

$$n = \frac{\text{Verilen hacim}}{\text{Belirli koşullardaki hacim}}$$

$$n = \frac{V}{22,4} \text{ (Normal koşullarda)}$$

$$n = \frac{V}{24,5} \text{ (Oda koşullarında)}$$

03

Tanecik sayısı (N) verilirse

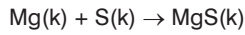
$$n = \frac{\text{Verilen tanecik sayısı}}{\text{Avogadro sayısı}}$$

$$n = \frac{N}{N_A}$$

1- KİMYASAL DENKLEMLİ HESAPLAMALAR

- Madde miktarından (mol, hacim, kütle) herhangi birinin verildiği sorulardır.

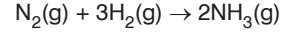
Örnek

tepkimesine göre, 16 gram S(k) elementiyle en fazla kaç gram Mg(k) tepkimeye girebilir? (S : 32, Mg : 24)

- A) 10   B) 12   C) 16   D) 24   E) 32

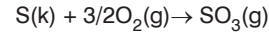
Örnek

tepkimesine göre, 6 mol NH₃(g) elde edildiğinde kaç mol N₂(g) harcanmıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 6

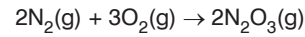
Örnek

denklemine göre, 24 gram O₂(g) nin yeterince S(k) ile tepkimesinden en fazla kaç gram SO₃(g) elde edilir? (S : 32, O : 16)

- A) 10   B) 16   C) 20   D) 40   E) 80

Örnek

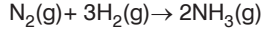

tepkimesine göre, normal koşullarda 33,6 litre hacim kaplayan O₂ gazı harcanıyor.

Buna göre, tepkimede kaç gram N₂(g) harcanmıştır? (N : 14)

- A) 3,5   B) 7   C) 14   D) 24   E) 28

Örnek

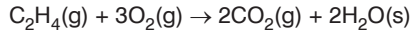
denklemine göre, N_2 ve H_2 gazlarının artansız tepkimesi sonucunda N tane amonyak molekülü elde edilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
(N : Avogadro sayısı, N : 14, H : 1)

- A) 1 mol NH_3 gazı elde edilmiştir.
- B) 3 gram H_2 gazı harcanmıştır.
- C) Tepkimede 0,5 tane N_2 gazı kullanılmıştır.
- D) Elde edilen amonyak gazı normal koşullarda 22,4 litre hacim kaplar.
- E) 0,5 mol azot molekülü harcanmıştır.

Örnek

Normal koşullarda 4,48 litre hacim kaplayan $\text{C}_2\text{H}_4(\text{g})$

denklemine göre yeterince $\text{O}_2(\text{g})$ ile tamamen yakılıyor.

Buna göre;

- I. 17,6 gram $\text{CO}_2(\text{g})$ elde edilmiştir.
- II. 0,6 mol $\text{O}_2(\text{g})$ harcanmıştır.
- III. $2,408 \cdot 10^{23}$ tane $\text{H}_2\text{O}(\text{s})$ elde edilmiştir.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Örnek

- I. $\text{C}(\text{k}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g})$
- II. $\text{CO}_2(\text{g}) + \text{CaO}(\text{k}) \rightarrow \text{CaCO}_3(\text{k})$

tepkimelerine göre, 60 gram $\text{CaCO}_3(\text{k})$ elde edebilmek için, en az kaç gram $\text{C}(\text{k})$ elementinin yeterince $\text{O}_2(\text{g})$ ile tepkime vermesi gerekir? (C : 12, O : 16, Ca : 40)

- A) 6
- B) 7,2
- C) 8,4
- D) 12
- E) 18

2- KARIŞIM PROBLEMLERİ

- Birden fazla maddenin aynı anda tepkime verdiği veya maddelerden bir kısmının tepkime verip diğer kısmının tepkime vermediği soru tipleridir. Karışımındaki maddelerden iki veya daha fazlası tepkime veriyorsa tepkimeler ayrı ayrı yazılıp hesaplamaları yapılmalıdır.

Örnek

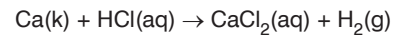
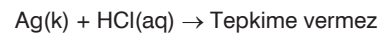
Eşit mol sayılı CO ve CH_4 gazlarının normal koşullarda yeterince O_2 gazı ile tamamen yakılmaları sonucunda toplam 44,8 litre CO_2 gazı elde edilmiştir.

Buna göre, karışımda kaç gram $\text{CH}_4(\text{g})$ bulunur?
(C : 12, H : 1)

- A) 12
- B) 16
- C) 24
- D) 48
- E) 64

Örnek

Ca ve Ag den oluşan 10 gramlık karışımının yeterince HCl çözeltisi ile tepkimesi sonucunda açığa çıkan $\text{H}_2(\text{g})$ normal koşullarda 4,48 litre hacim kaplamaktadır.

olduğuna göre, karışımda kaç gram Ag bulunur? (Ca : 40)

- A) 2
- B) 4
- C) 5
- D) 6
- E) 8

Örnek

CH_4 ve C_4H_8 den oluşan bir gaz karışımının 0,2 molü tamamen yakıldığında toplam 0,5 mol CO_2 gazı oluşuyor.

Buna göre, karışımın molce yüzde kaç $\text{C}_4\text{H}_8(\text{g})$ dir?

- A) 20   B) 30   C) 40   D) 50   E) 60

Örnek

C_2H_4 ve C_3H_8 den oluşan 40 litrelik bir gaz karışımını tamamen yakmak için aynı koşullarda toplam 180 litre $\text{O}_2(\text{g})$ harcanıyor.

Buna göre, karışımında kaç litre C_2H_4 gazı vardır?

- A) 5   B) 10   C) 15   D) 25   E) 30

Örnek

0,2 mol C_4H_{10} ve 0,3 mol C_xH_6 gazlarından oluşan bir karışımında toplam 1,4 mol C atomu bulunmaktadır.

Buna göre, 1 mol C_xH_6 gazını tamamen yakmak için kaç gram $\text{O}_2(\text{g})$ gerekir? (O : 16)

- A) 16   B) 32   C) 48   D) 56   E) 112

Örnek

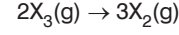
C_2H_4 ve C_2H_2 gazlarından oluşan 25 litrelik bir karışım 45 litre $\text{H}_2(\text{g})$ ile tamamen doyurularak C_2H_6 ya dönüştürülüyor.

Buna göre, karışımında kaç litre $\text{C}_2\text{H}_4(\text{g})$ bulunur?

- A) 5   B) 10   C) 15   D) 20   E) 30

Örnek

X_2 ve X_3 gazlarından oluşan 5 mol'lük bir karışımındaki X_3 gazının tamamı;

tepkimesine göre, X_2 gazına dönüşüyor.

Son durumda karışımında toplam 6 mol X_2 gazı bulunduğuna göre, başlangıçtaki karışımında kaç mol X_2 gazı bulunmaktadır?

- A) 1   B) 1,5   C) 2,5   D) 3   E) 4